

UTDANNINGSDIREKTORATET
Postboks 9359 Grønland

0135 OSLO

**SVAR - ANMODNING OM UTTALELSE - DALSBYGDA FRISKOLE AS - 928467457
- SØKNAD ETTER FRISKOLELOVEN**

Arbeidet med skolestruktur i Os kommune har sitt utspring i et årlig 3-partssamarbeid knyttet til omstilling i Os kommune. Gjennom høsten og vinteren 2020 ble det som følge av dette utarbeidet et *Mandat for skolene i Os kommune* som ble behandlet i kommunestyret den 19.11.2020. Vedtaket fra dette møtet lyder som følger:

1. *Med bakgrunn i elevtallsutviklingen i Os kommune nedsettes en komite bestående av politikerne Per Erik Husøy, Live Mestvedthagen Ryen, Thomas Engåvoll, Johan Mylius Kroken, Cathrine Ness og Jon Ola Kroken.*
2. *Følgende alternativer utredes:
Samling 1.- 4. klasse i Dalsbygda eller Os
Samling av 5.-7. klasse i Dalsbygda eller Os
Alternativene skal fokusere på kvalitet, kompetanse, kapasitet, bygningsmasse samt økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser.
Det legges vekt på god involvering fra tillitsvalgte, elevrådet, ungdomsrådet, FAU mm. Sekretær for komitearbeidet er kommunedirektør v/virksomhetsleder for oppvekst.*
3. *Mandatet for «Framtidens skole i Os kommune» godkjennes. Kommunestyret forelegges en ny sak etter høringsrunden.*

Bakgrunnen for søknaden om opprettelse av en privatskole i Dalsbygda kommer som følge av kommunestyrets møte 21.10.21 og 27.01.22 med vedtak om å endre dagens skolestruktur i Os kommune fra skoleåret 2023/24. I forkant av dette ble det i kommunestyremøte den 30.10.14 satt en grense for et elevtall ved Dalsbygda skole og framtidig konsekvensutredning ved 35 elever. I skoleåret 2022-23 har Dalsbygda skole 30 elever.

Vedtaket i sak 14/903 (30.10.2014):

Kommunestyret går inn for å avvente en konsekvensutredning til elevtallet ved Dalsbygda skole nærmer seg 35 elever.

Vedtak i sak 20/1243 (21.10.21):

Vedtaket i sak 20/1243 «Framtidas skole i Os – skolestruktur» baserer seg på et fellesforslag fra gruppelederne og ble vedtatt med **14 mot 1 stemme**:

1. *Os kommunestyre går over til en skole i Os kommune fra skoleåret 23/24. Begrunnelse for en skole er elevtallsutviklingen, inntektssystemet som baseres på rammetilskudd pr. elev og forventet befolkningssammensetning med flere eldre.*

Vedtaket ble opprettholdt etter kommunestyremøte 27.01.22:

1. *Os kommunestyre opprettholder vedtaket fra 21.10.21 og går over til en felles skole fra skoleåret 23/24.*

Vedtak i sak 21/1041 (21.10.21):

Vedtaket i sak 21/1041 «Offentlig skole eller friskole i Os kommune» baserer seg på et fellesforslag og ble enstemmig vedtatt **15-0**:

1. *Os kommunestyre prioriterer sterke offentlige tjenester i Os kommune, dette er spesielt viktig for å bygge gode felles tjenester innen helse/omsorg og oppvekst.*
2. *Os kommunestyre mener at en evt. etablering av en friskole blir utfordrende for et helhetlig skoletilbud i Os kommune. En friskoleetablering vil kreve avtaler om bygg, skoleskyss, spesialpedagogiske tilbud, norskopplæring mm.*
3. *Etablering av en friskole kan svekke den offentlige skolen samt det øvrige tjenestetilbudet gjennom at nødvendige innsparinger må gjøres på områder hvor det direkte rammer andre innbyggere.*

Høringssvar fra Os kommunestyre vedr. forslag til endring i friskoleloven

Høringssvar etter interpellasjon fra kommunestyrerepresentant Thomas Lervik Engåvoll (KrF) til ordfører, fattet Os kommunestyre følgende vedtak vedr. forslag til endring i friskoleloven i kommunestyret 27.01.22, vedtatt **13 – 2**:

Kommunestyret i Os har behandlet høringssvaret til ny friskolelov med navneendring til privatskolelov, i kommunestyremøte 27. januar 2022. Vi mener endringene som foreslås er fornuftige og støtter forslaget.

Høringssvar fra Os kommune ved administrasjon vedr. forslag til endring i friskoleloven

På bakgrunn av Os kommunes vedtak i sak 20/1243 «Framtidas skole i Os – skolestruktur», sak 21/1041 «Offentlig skole eller friskole i Os kommune» og vedtak knyttet til forslag til endring i friskoleloven av 27.01.22 sendte administrasjonen i Os kommune inn høringssvar til Kunnskapsdepartementet. I høringssvaret fra Os kommune datert 27.01.22 står det under momenter og oppsummering fra Os kommune:

Kommuners eller fylkeskommuners bør tillegges større vekt ved behandlingen av framtidige søknader om godkjenning av nye skoler. Dette fordi lokale folkevalgtes vurderinger av virkninger av slik type etableringer er viktige momenter som bør vektlegges som relevante.

En innskrenking av godkjenningsgrunnlaget etter friskolelovens §2-1 vil kunne bidra til å redusere veksten i antall private skoler og antall elever i private skoler. Os kommune mener at private skoler i mange tilfeller vil svekke den offentlige skolen. De foreslåtte lovendringene vil derfor kunne bidra til å redusere utgiftene til private skoler over statsbudsjettet.

Os kommune støtter sentral målsetting om å styrke den offentlige fellesskolen og stramme inn dagens lov om private skole.

Elevtall/demografi og skolestruktur

Bakgrunnen for prosessen om skolestruktur i Os kommune er den demografiske sammensetningen i kommunen, elevtallsutviklingen og kommuneøkonomi. Per 1. kvartal 2022 har Os kommune 1885 innbyggere og forventet utvikling er 1885 innbyggere i 2030 og 1869 innbyggere i 2050 (<https://www.ssb.no/kommunefakta/os>).

Befolkningssammensetningen i Os kommune har endret seg mye de siste 10 årene og kommunens hovedutfordringer er:

- Andelen personer i aldersgruppen 67-79 år har økt med 83 personer og antall personer over 80 år øker også.
- Andelen barn og unge i alderen 6-15 år er redusert med 115 personer.

Elevsituasjonen i Os kommune er slik at alle elever kan samles på Os skole uten å øke bemanningen:

- Elevtallet er halvert fra **294 elever i 2009 til 153 elever** pr. 08.10.21.
- Samles alle barnetrinns elever ved Os skole blir det totale antallet i underkant av 100 elever. Os skole hadde ca. 100 elever på barnetrinnet fram til skoleåret 2015/2016.
- Ungdomstrinnet er redusert fra **85 elever til 49** elever i samme periode.

SSB sine prognoser viser at elevtallet for 1.-10. trinn vil ligge på 170 elever i perioden fram til 2030 fordelt på **120 elever** på barnetrinnet og **50 elever** på ungdomstrinnet. Framskrevet elevtall ved begge skoler sammenslått på barnetrinnet fram til 2026-2027 ser derimot slik ut:

Begge skoler	23/24	24/25	25/26	26/27
1.-4. trinn	47	48	52	64
5.-7. trinn	47	45	42	34
SUM	94	93	94	98

SSBs hovedalternativ (middels utvikling) viser at Os kommune kan forvente ca. 120 elever på barnetrinnet (1.-7. trinn) og 50 elever på ungdomstrinnet (8.-10. trinn). Denne framskrivningen virker å være et noe optimistisk og det er usikkert hvor reell denne framskrivningen er. En slik framskrivning tar heller ikke for seg hvor i kommunen elevene bor og det er derfor utfordrende å se akkurat hvor det er glidninger innenfor dagens skolekretser.

Os kommune opplever i liten grad tilflytting og har igjennom lang tid hatt synkende barnetall. I perioden 2019 til 2021 er fødselstallene slik:

Årstall	Antall fødte i Dalsbygda skolekrets	Antall fødte i Os skolekrets
2019	2	13
2020	3	18
2021	1	20

Kilde: Helsestasjonen i Os kommune

Økonomi

Det overordnede målet i Os kommune er å levere gode tjenester til alle innbyggere. Bakgrunnen for en skolestrukturendring er at Os kommune per i dag har to små skoler med synkende elevtall og et økende behov for tjenester innen helse og omsorg med et økende antall eldre innbyggere.

Slik fødselstallene i kommunen nå ser ut er det en glidning i elevtallet der Dalsbygda skole står foran en halvering i elevtallet mens det er en forsiktig økning av elevtallet ved Os skole. Det faktiske elevtallet i skolekretsen til Dalsbygda vil være synkende basert på antall fødte og dette gir en usikker framtid for skolen, både for offentlig og mulig framtidig privat drift.

KS Konsulent ved Håvard Moe har levert et notat «*Kvalitetssikring av økonomien i utredningsgrunnlaget benyttet i utredningen Framtidens skole i Os kommune*». Hensikten med notatet var å gjennomføre en ekstern kvalitetssikring av tallgrunnlaget knyttet til kommuneøkonomi som er lagt til grunn i saksdokumentene om Framtidas skole i Os kommune. Hovedkonklusjonen er:

Alt i alt kan KS-K stille seg bak de økonomiske anslagene som er gjort i Økonomiplanen 2021-2024 for Os kommune.

Os kommune bruker p.t. ca. 5 millioner mer til skoledrift enn det kommunen får fra Staten i rammetilskudd. I 2020 var netto driftsutgifter til grunnskole på kr. 17 330 pr innbygger. Dette var kr. 2 513 pr innbygger/totalt 4,8 mill. mer enn det staten la til grunn at Os har behov for å drive grunnskole. Hovedårsaken til denne kostnadsveksten, er at det i samme periode var en reduksjon på 30 innbyggere i aldersgruppen 6-15 år i Os kommune. Ser man på framskrivingene av folketallet i denne aldersgruppen, så vet vi at i 2024 er elevtallet redusert med ytterligere 20 elever i forhold til dagens elevtall. Forutsatt at man ikke kutter kostnader på grunnskolesektor, så vil da nettokostnaden ha økt med ytterligere ca. 1 mill. til 5,8 mill. mer enn utgiftsbehovet skulle tilsi i 2024.

KS Konsulent har beregnet at dersom Os kommune skal opprettholde samme nivå på pleie og omsorgssektoren som i dag, så må kommunen bruke ca. 15 mill. mer i denne sektoren i 2030 enn det man gjør i dag.

Det økte utgiftsbehovet i helse og omsorg, samt økning til driftsutgifter til grunnskole går ikke i hop uten at det gjøres grep i struktur. En etablering av en privatskole vil derfor

medføre store negative konsekvenser for de øvrige elevene ved Os skole og andre tjenestetilbud.

Med bakgrunn i et synkende elevtall i kommunen over tid og en stadig aldrende befolkning vil ikke en privatskole løse denne hovedutfordringen, men heller bidra til å forsterke problemet og derved svekke tjenestetilbudet på andre områder i kommunen.

For en kommune i vekst og med økende elevgrunnlag og med kapasitetsutfordringer vil en privatskoleetablering kunne være et positivt bidrag til å løse kapasitetsutfordringer. En kommune og en region som opplever elevtallsreduksjon og et vedvarende lavt barne- og elevtall vil få utfordringer ved etablering av en privatskole da ressurser må brytes opp over flere enheter enn barnetallet i utgangspunktet burde tilsi. En godkjenning av en privatskole i Os kommune betyr derfor at en opprettholder en skolestruktur på tvers av kommunale vedtak og at effekter av vedtak derfor ikke kan hentes ut.

I Os kommune skal det etableres en skolestruktur som står seg på lang sikt. Slik Os kommune vurderer dette etter høringsrunder og politisk forankring i vedtak må denne fellesskolen ligge i Os sentrum. Elevtallet er i dag så lite at ressurser må samles ett sted med tanke på både elever, økonomi, fagmiljø, rekruttering og psykososialt miljø for elevene.

I budsjettet for 2022 har kommunestyret lagt inn 2,2 millioner fra disposisjonsfond for å opprettholde drifta ved to skoler. Dette for at skolene i fellesskap kan bygge den nye skolen uten samtidig å drive nedbemanning. Overgangen til en skole gir en innsparing på anslagsvis 4,4 millioner pr år.

Prosess og lokaldemokratiske prinsipper

Proessen med skolestrukturendringen har vært begrunnet og forankret igjennom en omfattende prosess som har vært styrt av en politisk komite. Det er blant annet gjennomført grendemøter og to høringsrunder. Alt arbeid med framtidens skolestruktur er godt dokumentert på Os kommunes hjemmesider, se:

<https://os.kommune.no/barn-unge-utdanning/fremtidas-skole/>

Det er en bred andel av kommunens befolkning som har ytret sin mening om framtidens skolestruktur i Os kommune. Gjennom høringene er følgende framkommet:

Høringsrunde 1:

Det har kommet 14 svar fra inviterte høringspartner som elever via elevråd, foreldre gjennom FAU, ansatte, samarbeidsutvalg, PPT og BUP.

- 4 av disse høringspartene ønsket å opprettholde dagens skolestruktur
- 7 av disse høringspartene ønsker å samle skoledrift ett sted, ved Os skole.
- 3 av disse høringspartene stiller seg nøytrale til om dagens struktur skal endres eller ikke.

På grunn av CV19 ble det lagt opp til og tilrettelagt for en digital medvirkning. Hele 406 personer har besvart gjennom digital spørreundersøkelse. Av disse mener:

- 261 innbyggere at Os kommune skal ha en skole i kommunen

- 145 innbyggere mener Os kommune skal ha to skoler
- 255 av 261 mener skolen skal være i Os sentrum.

Det kom inn 13 svar fra enkeltpersoner. Av disse er det innbyggere som både ønsker å endre på (4) og å opprettholde dagens skolestruktur (7).

Høringsrunde 2:

Andre høringsrunde ble igangsatt etter å ha gjennomført fysiske grendemøter og møter med FAUene. Etter 2. høringsrunde kom det bare inn to uttalelser som er besvart av politisk komite.

Alle høringssvar og oppsummeringer av undersøkelser ligger på kommunens temaside om Framtidas skole.

Den politiske komiteen har i sitt «*Notat fra komiteen for utredning av fremtidig skolestruktur- kommentar til høringsprosess og konklusjoner*» datert 15.10.21 følgende momenter om høringsprosessen:

Komiteen mener at prosessen som helhet betraktet har vært grundig og har involvert bredt. Riktignok la koronarestriksjoner noen begrensninger på møteaktivitet i tidlig fase. Komiteen er også fornøyd med administrasjonens innsats. Det er lagt inn et utall timer til utarbeiding av faktagrunnlag, forberedelser til og gjennomføring av høring. Dokumentasjon på hjemmeside og skriving av saksutredninger er det medgått mye ressurser til.

Konklusjon

En mulig etablering av en privatskole i Os kommune vil utfordre lokaldemokratiske prinsipper og prosessen som er gjennomført. Dette anser Os kommune som svært uheldig.

- En godkjenning av ny privatskole vil undergrave kommunestyrets vedtak og hele prosessen som er gjennomført.
- Det å godkjenne en privatskole i Dalsbygda vil i praksis reversere et kommunalt vedtak og derved begrense kommunens evne til å foreta prioriteringer mellom de ulike tjenesteområdene.

Med hilsen
OS KOMMUNE

Marit Gilleberg
Kommunedirektør

Martin Løvø
Virksomhetsleder oppvekst

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevet signatur

Kopi til: Dalsbygda Friskole AS

Vedlegg:

HØRINGSSVAR VEDR ENDRING I FRISKOLELOVEN FRA OS KOMMUNE

V/ADMINISTRASJONEN

INTERPELLASJON OG HØRINGSSVAR FRA OS KOMMUNESTYRE VEDR HØRING NY
FRISKOLELOV

NOTAT FRA KOMITEEN FOR UTREDNING AV FREMTIDIG SKOLESTRUKTUR

KOMMENTARER TIL HØRINGSPROSESS OG KONKLUSJONER

NOTAT FRA KS KONSULENT KVALITETSSIKRING AV ØKONOMIEN I

UTREDNINGSGRUNNLAGET BENYTTET I UTREDNINGEN FRAMTIDENS SKOLE I OS
KOMMUN

SAKSPROTOKOLL MANDAT FOR SKOLENE I OS KOMMUNE DATERT 19112020

SAMLET SAKSFRAMSTILLING FRAMTIDAS SKOLE I OS SKOLESTRUKTUR 211021

SAMLET SAKSFRAMSTILLING FRAMTIDAS SKOLE I OS SKOLESTRUKTUR 270122

SAMLET SAKSFRAMSTILLING OFFENTLIG SKOLE ELLER FRISKOLE I OS KOMMUNE
DATERT 211021